

ສັງລວມຫຍໍ້ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ

Land Equity
International

ສິງຫາ 2024

ການເງິນສີຂຽວສໍາລັບການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ

ສັງລວມເນື້ອໃນຫຍໍ້ ບັນດາຜົນໄດ້ຮັບຈາກບົດລາຍງານກ່ຽວກັບທ່າແຮງ ໃນ
ການປັບປຸງລະບົບການເງິນເພື່ອຊຸກຍູ້ ການລົງທຶນຂະໜາດນ້ອຍ, ການລົງທຶນ
ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ແລະ ລະບົບອາຫານ-ການກະເສດ ແບບຍືນຍົງ

This brief, and its underlying research, was a collective effort with contributions from the following individuals: Naomi Basik Treanor, Thiphavong Boupcha, Robert Cole, Kate Rickersey, Vangmany Sayavong and Piya Wongpit

ເອກະສານສັງລວມຫຍໍ້

ພາກແນະນຳ

ໃນ ສປປ ລາວ ການລົງທຶນຕ່າງໆໃນຂະແໜງທີ່ດິນ (LBIs) ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດກະສິກໍາ ແລະ ລະບົບອາຫານ-ການກະເສດ ອື່ນໆນັ້ນ ຈະຊ່ວຍສ້າງແນວທາງສູ່ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ຍືນຍົງ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້. ການສະໜອງແຫຼ່ງທຶນ ເພື່ອພັດທະນາຂະແໜງກະສິກໍານັ້ນ ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກຫຼາຍປັດໃຈສະເພາະ ທັງພາຍໃນປະເທດ ລວມເຖິງການພັດທະນາສູ່ການສ້າງກາລະໂອກາດຂອງຕະຫຼາດສິ່ງອອກ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງຊາດ (FDI) ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຍຸດທະສາດຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຫັນທີ່ດິນໃຫ້ເປັນທຶນ. ໃນນີ້, ຍັງຮັບຮູ້ກັນດີວ່າ ການພັດທະນາຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆໃນປະເທດທີ່ສອດຄ່ອງກັບວາລະແຫ່ງຊາດນັ້ນ ຍັງໄດ້ໃຫ້ບຸລິມະສິດຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການອະນຸລັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ສິ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບໃນສັງຄົມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຂອງລັດທີ່ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການນຳເຂົ້າ ແລະ ສິ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາທີ່ເພີ່ມມູນຄ່າ.

ບົດຮຽນທີ່ດີ, ທີ່ໃໝ່ຈາກສາກົນ ຕໍ່ການເງິນທີ່ຍືນຍົງ ສາມາດສະໜອງເຄື່ອງມືໃຫ້ບັນດານັກລົງທຶນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດຕ່າງໆ ເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງການເງິນ, ນິຕິກຳ, ການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ພາບລັກຊື່ສຽງ ທີ່ຕິດພັນກັບການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ, ເຊິ່ງລວມເຖິງຄວາມລ່າຊ້າ, ຄວາມຂັດແຍ່ງ, ການລະເມີດກົດໝາຍ ແລະ ການລະເມີດສິດທິອື່ນໆ ທີ່ອາດເປັນຄວາມສ່ຽງດ້ານວັດຖຸ ແລະ ດ້ານຄວາມຍືນຍົງທາງການເງິນ. ຍຸດທະສາດທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າ ໃນຕະຫຼອດທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ ເພື່ອຊ່ວຍຂັບເຄື່ອນການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ນັບຈາກກິດຈະກຳລິເລີ່ມ ນຳໂດຍບໍລິສັດທີ່ສະໜັກໃຈເຂົ້າຮ່ວມຮອດການສ້າງລະບຽບການຕ່າງໆ ທີ່ຊ່ວຍປັບປຸງປັດໃຈດ້ານລົບ

ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປັດໃຈພາຍນອກຕ່າງໆທາງສັງຄົມ, ລວມທັງ ຄຳສັ່ງຢຸດຕິການອະນຸມັດສຳປະທານຂະໜາດໃຫຍ່ໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອຊ່ວຍບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ການຜະລິດກະສິກໍາແບບມີສັນຍາໃນຮູບແບບຕ່າງໆ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສູນເສຍທາງທຳມະຊາດ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນໃນເຂດຊຸມນະບົດຍັງສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສິ່ງນີ້ຕ້ອງຫວນຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້. ໃນນັ້ນ, ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ຂາດໄປໃນຫົວຂໍ້ສົນທະນາແມ່ນການເງິນ “ສີຂຽວ”: ທຸກເບື້ອງຫຼັງຂອງການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ແມ່ນແຫຼ່ງທຶນ, ເຊິ່ງສາມາດຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອເປັນລາງວັນ ໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຫຼື ບໍ່ສິ່ງເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບໃນທາງລົບ. ບັນດາລະບົບທະນາຄານຈະຕ້ອງກະຕຸ້ນວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ແລະ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນທີ່ຕ້ອງການເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທຸລະກິດຂອງເຂົາເຈົ້າເຕີບໂຕ ແລະ ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ໃຫ້ບັນດານັກລົງທຶນເພື່ອປັບປຸງພຶດຕິກຳຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ເອກະສານສັງລວມຫຍໍ້ນີ້ ໄດ້ຄັດຈ້ອນເນື້ອໃນຈາກບົດລາຍງານລະອຽດຫຼາຍໜ້າ ກ່ຽວກັບທ່າແຮງໃນການປັບປຸງບັນດາລະບົບການເງິນ-ການທະນາຄານເພື່ອຊຸກຍູ້ການລົງທຶນ ໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ແລະ ລະບົບອາຫານ-ການກະເສດຕ່າງໆໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນສປປ ລາວ, ຜ່ານການສະໜອງທຶນຈາກໂຄງການສິ່ງເສີມການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ (TLI). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງຕ້ອງໄດ້ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອວິເຄາະບັນຫາດັ່ງກ່າວ ໃນຂະແໜງການເງິນທີ່ບໍ່ແມ່ນທະນາຄານເຊັ່ນ: ຕະຫຼາດທຶນຕ່າງໆ. ພວກເຮົາຂໍເຊື່ອເຊີນ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານຈາກບັນດາສະຖາບັນການເງິນ, ນັກລົງທຶນ, ພາກລັດ, ສະຖາບັນສຶກສາ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ທີ່ເປັນຊຸມຊົນຮ່ວມກັນຊ່ວຍຂັບເຄື່ອນວຽກຕົວຈິງສູ່ວິທີການແກ້ໄຂທີ່ຍືນຍົງ.

ບັນດາຄໍາແນະນຳຕ່າງໆ

ບັນດາໜ້າວຽກຂ້າງລຸ່ມ ສາມາດຊ່ວຍສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຫຼາຍຂຶ້ນໃນ ສປປ ລາວ.

ບັນດາແຜນວຽກຕ່າງໆທີ່ພາກລັດເປັນຕົວຫຼັກ

- ສ້າງບັນດາກອບວຽກທາງລະບຽບການທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ, ເຊິ່ງສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ ໃຫ້ເກີດການລົງທຶນທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສອດຄ່ອງກັບຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ, ຫຼັກການດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ສັງຄົມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ (ESG), ການລົງທຶນທີ່ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາອາຊຽນ (ASEAN-RAI) ແລະ ບັນດາຫຼັກການອື່ນໆເຊັ່ນ TLI.
- ສ້າງວິໄສທັດໃນໄລຍະຍາວ ເພື່ອການລົງທຶນທີ່ຍືນຍົງ ໃນຂະແໜງ ອາຫານ-ການກະເສດ ແລະ LBIs. ຊ່ວຍໃຫ້ເກີດຄວາມຍືດຍຸ່ນ ເພື່ອ ການນໍາໃຊ້ນະໂຍບາຍ ແລະ ກອບວຽກຕ່າງໆ ເມື່ອຂະແໜງການມີການ ປັບປຸງ ຮັບປະກັນໄດ້ຄວາມສອດຄ່ອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກັບບັນດາເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ.
- ຊອກຫາກາລະໂອກາດໃໝ່ ເພື່ອສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ RAI ແລະ ESG ຜ່ານບັນດາກົນໄກການສະໜອງທຶນ ຈາກສາກົນເຊັ່ນ: ກອງທຶນສີຂຽວເພື່ອດິນຟ້າອາກາດ.
- ປັບປຸງການຮັບປະກັນສິດຄອບຄອງທີ່ດິນໃນຊຸມນະບົດ ຮອດລະດັບທີ່ ບັນດາຊາວກະສິກອນ ແລະ ປະຊາຊົນ ໃນບ້ານສາມາດນໍາໃຊ້ ໃບຕາດິນ ເພື່ອຄ້າປະກັນການບໍລິການທາງການເງິນຕ່າງໆ. ສິດທິອື່ນໆ ດ້ານທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດອື່ນໆ ແມ່ນຮາກຖານທີ່ສໍາຄັນ ສໍາລັບຫຼາຍການດໍາລົງຊີວິດໃນຊຸມນະບົດ, ແຕ່ໃນກົງກັນຂ້າມ ຖ້າສິດ ຄອບຄອງທີ່ດິນ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຍື່ນຍືນນັ້ນ, ສິ່ງນີ້ຈະພາໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ ທາງວັດຖຸ ແລະ ທັງເປັນສິ່ງກົດຂວາງໃນການເຂົ້າເຖິງການເງິນ.
- ຄົ້ນຄວ້າຫາລະບົບຕ່າງໆ ທີ່ເປັນທາງເລືອກການຖິ້ມຂຸມ ແລະ ເງິນກູ້ ແລະ ແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ອາຫານ- ການກະເສດ. ເມື່ອປະຕິບັດໄດ້ດີແລ້ວ, ນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນ ກະທົບ, ຂະຫຍາຍຜົນປະໂຫຍດ ສູ່ບັນດາຊາວກະສິກອນລາຍຍ່ອຍ ປາສະຈາກການທໍາລາຍທັດສະນີຍະພາບ ທີ່ບໍ່ສາມາດຫວນຄືນໄດ້, ແລະ ຊ່ວຍຜະລິດສິນຄ້າເພື່ອຕະຫຼາດ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍມີ ຄຸນະພາບ ແລະ ລາຄາທີ່ແຂ່ງຂັນໄດ້.
- ຈັດບຸລິມະສິດ ການສົ່ງເສີມທີ່ບໍ່ແມ່ນດ້ານການເງິນ ໃຫ້ຂະແໜງອາຫານ- ການກະເສດ ແລະ SMEs ເຊັ່ນ: ການຈັດການປົກສາຫາລືກ່ຽວກັບ ບັນດາຂັ້ນຕອນພິຈາລະນາສະເໜີ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການເງິນ. ການປະສານ ສົມທົບກາບກອງທຶນ SMEs ແລະ ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກຕ່າງໆ (MFIs) ເພື່ອໃຫ້ມີບັນດາແຜນງານຈັດການຝຶກອົບຮົມ ການບັນຊີ ພື້ນຖານ, ການຈັດທະບຽນວິສາຫະກິດ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ທັກສະ ການດໍາເນີນທຸລະກິດ ແລະ IT.
- ຍົກສູງທັກສະຄວາມຮູ້ທາງການເງິນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຂອງບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ: ບັນດານັກລົງທຶນພາກເອກະຊົນ, SMEs, ຊາວກະສິກອນ, ກຸ່ມຜະລິດ, ແລະ ສະຫະກອນຕ່າງໆ. ຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານຄວນມີການສື່ສານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໂດຍການຊຸກຍູ້ຈາກ ອໍານາດການປົກຄອງຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ, ລວມທັງຈາກກະຊວງ ຈຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການຄ້າ (MOIC), ເຄືອຂ່າຍຊາວກະສິກອນລາວ (LFN) ແລະ ບັນດາກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ.
- ເພີ່ມທະວີ ການປະສານສົມທົບ ກັບບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ຄູ່ຮ່ວມ ພັດທະນາ ແລະ ປະເທດເພື່ອນບ້ານໃນການຍົກລະດັບຄວາມຊ່ຽວຊານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ ເພື່ອເລັ່ງລັດການໝູນໃຊ້ວິທີຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການລົງທຶນທີ່ຍືນຍົງ.

ບັນດາສະຖາບັນການເງິນ

- ສ້າງເງື່ອນໄຂຄວາມຮັບຜິດຊອບຢ່າງຈະແຈ້ງ ເຂົ້າໃນຂະບວນການ ອະນຸຍາດປ່ອຍກູ້, ຂໍ້ສະເໜີເງື່ອນໄຂທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອການລົງທຶນທີ່ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຕ້ອງການໆລາຍງານ ທີ່ໂປ່ງໃສເພື່ອຮັບປະກັນ ການກວດສອບໄດ້ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕ່າງໆຢ່າງຮັດກຸມຮອບດ້ານ.
- ປະຕິບັດວຽກງານ ທີ່ຊຸກຍູ້ຂະບວນການທີ່ຮັບຜິດຊອບ ເຊິ່ງຊ່ວຍປະເມີນ ບັນດາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກການລົງທຶນ ທີ່ອາດເກີດກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ສິ່ງນີ້ຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາການລົງທຶນ ຈະສອດຄ່ອງກັບການປະຕິບັດທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງບັນດາປັດໃຈ ພາຍນອກດ້ານລົບ.
- ສ້າງຜະລິດຕະພັນການເງິນພິເສດ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ ທີ່ແທດເໝາະ ກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊຸມຊົນໃນຊຸມນະບົດ, ແລະ SMEs, ພ້ອມທັງມີ ບັນດາຂະບວນການພິຈາລະນາ ຮັບເອກະສານຂໍ້ກູ້ທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້. ບັນດາ ຜະລິດຕະພັນເຫຼົ່ານີ້ ຄວນອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ, ສະເໜີເງື່ອນໄຂທີ່ດີ ສໍາລັບບັນດາໂຄງການລົງທຶນທີ່ຍືນຍົງ, ແລະ ອໍານວຍ ຄວາມສະດວກໃຫ້ການວາງຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຫຼັກຊັບທົ່ວໄປ. ການປ່ອຍກູ້ເປັນກຸ່ມ ອາດໃຊ້ເປັນຜະລິດຕະພັນການເງິນທີ່ມີຄຸນຄ່າ ເພື່ອ ຊ່ວຍການເຂົ້າເຖິງຂອງບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ. ການຫຼຸດ ອັດຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ຂະຫຍາຍເວລາຊໍາລະໜີ້ ຍັງສາມາດຊ່ວຍກະຕຸ້ນ ບັນດາຫົວໜ່ວຍຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍໃນຂະບວນການລົງທຶນ LBIs.
- ຍົກລະດັບ ຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ໃຫ້ເຂົ້າໃຈບັນດາຫຼັກການ ຂອງ RAI ແລະ ESG ເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການຄໍາປຶກສາ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແກ່ບັນດາຜູ້ກູ້ເງິນ. ໃນປະຈຸບັນ, ທະນາຄານ BCEL ໄດ້ລິເລີ່ມຄວາມ ພະຍາຍາມໃນການຊຸກຍູ້ຄວາມຮູ້ຂໍ້ຮຽວຊານ ດ້ານທຸລະກິດກະສິກໍາໃຫ້ ແກ່ພະນັກງານຂອງຕົນ, ເຊິ່ງອາດປະກອບສ່ວນສໍາຄັນໃນການສົ່ງເສີມ RAI ແລະ ESG.
- ຂະຫຍາຍການບໍລິການເງິນໃນລະບົບ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດ, ເຊິ່ງຈໍາເປັນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຂ້າມຜ່ານໂດຍຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໃຫ້ເປັນເຈົ້າການ, ປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຂອງລະບົບ ການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ສົ່ງເສີມການປັບປຸງ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ເປັນເຈົ້າການດ້ານທຸລະກິດກະສິກໍາ.
- ສະໜອງການບໍລິການຈັດຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ບັນດາແຜນງານການໂຄສະນາ ເຜີຍແຜ່ ຜ່ານກຸ່ມສະຫະກອນ ຫຼື ກຸ່ມບ້ານໃຫ້ຝຶກ ແລະ ຊຸກຍູ້ SMEs ໃຫ້ປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງການເງິນ ແລະ ການບັນຊີໃຫ້ຮັດກຸມຄົບຊຸດ ຈຶ່ງ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໆເງິນໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ.

ເລກະສຳນ

ສັງລວມຫຍໍ້

ຄວາມເປັນມາ

ກະສິກໍາ ແລະ ຄວາມກົດດັນຕໍ່ຂະແໜງປ່າໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ

ໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ໄດ້ພະຍາຍາມຂຶ້ນຂວາຍ ທ່າແຮງຈາກການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອການພັດທະນາເສດຖະກິດ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສປປ ລາວ ກໍຍັງປະເຊີນກັບຫຼາຍສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການຫັນປ່ຽນຂະແໜງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ສູ່ຄວາມຫັນສະໄໝ, ໂດຍສະເພາະ ໃນການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ໆ, ເພີ່ມພູນຜະລິດຕະພາບ, ແລະ ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຍືນຍົງ. ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ສ້າງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້, ສ້າງຜົນກະທົບແຫຼ່ງນໍ້າ, ຜົນຜະລິດ ແລະ ລະບົບນິເວດຂອງປ່າໄມ້. ການເງິນສົດຽວ, ໂດຍສະເພາະເມື່ອສະໜອງໃຫ້ແກ່ບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນເພື່ອເປັນສິ່ງຈູງໃຈໃຫ້ແກ່ LBIS ທີ່ຊ່ວຍສົ່ງເສີມພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນ, ທໍາມະຊາດ ແລະ ພູມອາກາດ

ກະສິກໍາ ຍັງຖືເປັນຈຸດໃຈກາງຂອງເສດຖະກິດ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ກົດຈະກໍາການດໍາລົງຊີວິດຕົນຕໍ່ຂອງປະຊາກອນລາວ ທີ່ສ່ວນຫຼາຍອາໄສໃນຊຸມນະບົດ. ຂະແໜງກະສິກໍາ ເຕີບໂຕໃນອັດຕາສ່ວນ 3% ຕະຫຼອດທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ແຕ່ອັດຕາສ່ວນຕາມຜະລິດຕະພັນມູນລວມພາຍໃນ (GDP) ເມື່ອທຽບໃສ່ຂະແໜງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການບໍລິການແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 30% ໃນປີ 2010 ມາຢູ່ 18% ໃນປີ 2022. ການສົ່ງອອກສິນຄ້າກະສິກໍາ ເຕີບໂຕສະເລ່ຍປະມານ 23% ຕໍ່ປີ ບັນລຸໄດ້ 1,400 ລ້ານຕໍ່ໂດລາ ໃນປີ 2023. ການເຮັດກະສິກໍາທີ່ຜ່ານການປັບປຸງ ແລະ ການເຊື່ອມຈອດໃນພາກພື້ນທີ່ດີຂຶ້ນ ໄດ້ຂັບເຄື່ອນການຫັນເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການສ້າງຕ້ອງໂສ້ມູນຄ່າເພີ່ມ, ພ້ອມທັງເປັນບູລິມະສິດຈາກພາກລັດ ໃນການເພີ່ມການຜະລິດພືດອຸດສາຫະກໍາ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງວາລະການຫັນການຜະລິດໃຫ້ເປັນສິນຄ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ທັງການລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກໃສ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ຈະມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍຍັງບໍ່ສະໜໍາສະເໝີ ຈາກປີຕໍ່ປີ ແລະ ເມື່ອທຽບໃສ່ຂະແໜງອື່ນ ທີ່ຫຼາຍກວ່າເຊັ່ນ: ຂະແໜງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່.

ບົດບາດທີ່ສໍາຄັນຂອງການເງິນ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ຊ່ວຍກະຕຸ້ນການລົງທຶນ ແຕ່ຍັງກໍານົດເປົ້າໝາຍຕົວແບບການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຍືນຍົງ ແລະ ຊຸກຍູ້ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ພາໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຕໍ່ເສດຖະກິດຊຸມນະບົດ.

ປະມານ 64% ຂອງປະຊາກອນ ແລະ 94% ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຮັດອາຊີບຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ແລະ ມີຫຼາຍຄົວເຮືອນເພິ່ງພາກສ່ວນ ຢ່າງດຽວເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ. ຄົວເຮືອນທີ່ເຮັດກະສິກໍາເກືອບທັງໝົດ ສືບຕໍ່ປະສົມປະສານການຜະລິດ ເພື່ອການຂາຍ ກັບການເຮັດກະສິກໍາເພື່ອກຸ້ມຄຸ້ມກິນໃນຄອບຄົວ. ໃນປີ 2022 ແຮງງານລາວ ສ່ວນຫຼາຍ (65.5%) ແມ່ນຢູ່ຊຸມນະບົດ ແລະ ເກືອບເຄິ່ງ (49.6%) ຂອງແຮງງານ ແມ່ນເຮັດວຽກໃນຂະແໜງກະສິກໍາ. ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ການພັດທະນາຂະແໜງອາຫານ-ການກະເສດ ທີ່ຖືເປັນແນວທາງຈໍາເປັນ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ, ສົ່ງເສີມການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຍັງປະເຊີນກັບບັນດາສິ່ງກົດຂວາງ ໃນການຫັນສູ່ການຜະລິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການສ້າງຕ້ອງໂສ້ມູນຄ່າເພີ່ມເຊັ່ນ:

- ຂາດການເຂົ້າເຖິງ ເຕັກໂນໂລຊີ ພູມອາກາດອັດສະລິຍະດ້ານພັນພືດ (ຫີນແລ້ງ-ຫີນຮ້ອນ);
- ການໃຊ້ຝຸ່ນປູຍໜ້ອຍ ຫຼື ຝຸ່ນປູຍທີ່ບໍ່ມີຄຸນສະພາບ;
- ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນທີ່ຫຼຸດລົງ ໂດຍສະເພາະເຂດເນີນສູງ ທີ່ຂາດການອະນຸລັກດິນປູກຝັງ ແລະ ນໍາໃຊ້ປູຍເຄມີຫຼາຍເກີນໄປ;
- ການເຂົ້າເຖິງທີ່ຈໍາກັດ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງຄໍາແນະນໍາດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບສັດ;
- ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຊົນລະປະທານ ແລະ ລະບາຍນໍ້າທີ່ຈໍາກັດ;

- ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ ແລະ ຫີນ ທີ່ຈໍາກັດເພື່ອປັບປຸງຜະລິດຕະພາບຂອງເຂົ້າເຈົ້າ;
- ໂພຊະນາການຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ;
- ແລະ ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ຮັບປະກັນ.

ພາກລັດ ຮັບຮູ້ຄວາມຈໍາເປັນສໍາລັບນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ ທີ່ຄົບຖ້ວນ ແລະ ກໍານົດສະເພາະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ປົກປ້ອງເຂົ້າເຈົ້າ ຈາກການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມເພີ່ມເຕີມ, ແລະ ຍັງຄາດວ່າ ຈະຮັບຮອງເອົາດໍາລັດວ່າດ້ວຍ ກະສິກໍາແບບມີສັນຍາ ໃນທ້າຍປີ 2024 ຫຼື ຕົ້ນປີ 2025. ແມ່ຍິງ ປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ຂໍ້ມູນການຕະຫຼາດ, ການເງິນ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ແຫຼ່ງການຜະລິດຕ່າງໆ, ເຊິ່ງກົດໜ່ວງຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດເພດຍິງ ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຕ້ອງໂສ້ມູນຄ່າ ແລະ ພັດທະນາທ່າແຮງ ການສົ່ງອອກຂອງເຂົ້າເຈົ້າ. ການລົງທຶນ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນມີທ່າແຮງ ໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງກໍາວ.

ຂະແໜງປ່າໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ສໍາຄັນ, ສ່ວນຫຼາຍ ຍ້ອນຄວາມກົດດັນຈາກການເຮັດກະສິກໍາ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຕັ້ງເປົ້າໝາຍ 70% ຂອງພື້ນທີ່ປ່າປົກຫຸ້ມໃນປີ 2015 ແຕ່ບັນລຸໄດ້ພຽງແຕ່ 62% ໃນປີ 2023. ແຕ່ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆ ຍົກໃຫ້ເຫັນການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວຂອງການສູນເສຍປ່າ ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກອົງການ ໂກໂບຟໍເລຊວ ຊອດສ (GFW), ສປປ ລາວ ປະສົບກັບບັນຫາການສູນເສຍປ່າສະຫງວນໃນອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນປີ 2023, ການສູນເສຍເພີ່ມຂຶ້ນ 47% ຈາກປີ 2022; ສປປ ລາວ ຖືກຈັດອັນດັບ ເປັນປະເທດ ລໍາດັບທີ 6 ສູນເສຍປ່າສະຫງວນເຂດຮ້ອນຊຸ່ມ ໃນປີ 2023 ເມື່ອທຽບຂະໜາດປະເທດທີ່ນ້ອຍ ໃສ່ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ບາຊິນ ທີ່ສູນເສຍປ່າ. ປັດໃຈທາງກົງ ຕໍ່ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ໃນຫຼາຍແຂວງ ແມ່ນການປູກພືດອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ມັນຕົ້ນຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວໃນພື້ນທີ່ເປົ້າຫວ່າງ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ຍ້ອນຄວາມເຊື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໄວ ແລະ ໄດ້ຫຼາຍ, ພ້ອມທັງລັກສະນະຂອງການປູກມັນຕົ້ນ ທີ່ໃຫຍ່ໄດ້ ໃນດິນທີ່ເຊື່ອມໂຊມ ຍິ່ງພາໃຫ້ມີການບຸກລຸກເຂົ້າໄປໃນປ່າ ເພື່ອປູກມັນຕົ້ນ. ອີກປັດໃຈອື່ນໆເຊັ່ນ: ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຸດຄົນບໍ່ແຮ່, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ ແລະ ການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ຍັງພາໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ ໃນການຕັດໄມ້ທີ່ຜິດກົດໝາຍສູງຂຶ້ນ.

ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການຕັດໄມ້ ທໍາລາຍປ່າ ຍ້ອນການເຮັດກະສິກໍາ, ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງນິຕິກໍາ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານໃໝ່ ເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ອະນຸລັກຮັກສາປ່າໄມ້ ຜ່ານການຄຸ້ມຄອງທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຍືນຍົງ. ການເຂົ້າຮ່ວມໃນການຜະລິດທີ່ເພີ່ມມູນຄ່າສູງຂຶ້ນ ເພື່ອຕະຫຼາດທີ່ໃຫ້ລາຄາດີ (ລວມທັງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຂີດຄວາມສາມາດໃນການປຸງແຕ່ງ) ອາດຊ່ວຍໃຫ້ຂະແໜງການ ປ່ຽນຈາກການຜະລິດພືດເຊິ່ງດຽວທີ່ສົ່ງຜົນເສຍຫາຍເປັນສິນຄ້າຫຼັກ ແລະ ຖ້າເຮັດໄດ້ ກໍຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນຕໍ່ພື້ນທີ່ປ່າປົກຫຸ້ມທີ່ຍັງເຫຼືອ. ສິ່ງທີ່ຍັງເປັນບັນຫາຄົງຄ້າງ ແມ່ນຂາດຄວາມຊັດເຈນດ້ານສິດນໍາໃຊ້ປ່າ ໃນເຂດຊຸມນະບົດຫຼາຍແຫ່ງ ລວມທັງປ່າຜະລິດ ເຊິ່ງເປັນຊະນິດປ່າທີ່ລັດກໍາລັງຈະນໍາໃຊ້ເພື່ອການລົງທຶນປູກປ່າ ແຕ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ພັດຍັງມີຫຼາຍພັນຄົວເຮືອນ ແລະ ຊຸມຊົນຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ນໍາໃຊ້ປ່າຜະລິດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີທີ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍທີ່ດິນສະບັບປີ 2019, ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ນິຕິກໍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ. ຄໍາແນະນໍາສະບັບໃໝ່ ວ່າດ້ວຍການຮັບຮູ້ສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນເຂດປ່າໄມ້ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງໃນວັນທີ 31 ພຶດສະພາ 2024, ແຕ່ກໍຕ້ອງການຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ ແລະ ກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຊັດເຈນຂຶ້ນຕື່ມ.

ເລກສຳນຳ

ຫ້ອງເນື້ອໃນທີ 1: ບັນດາແຫຼ່ງທຶນການເງິນສຳລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ອາຫານ-ການກະເສດຕ່າງໆ

ໃນ ສປປ ລາວ, ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການເງິນໃນປະຈຸບັນ ຜ່ານບັນດາຜູ້ປ່ອຍກູ້ຂ້າງລຸ່ມ. ແຕ່ວ່າ, ຍັງບໍ່ມີກົນໄກໃດຈະເນັ້ນສະເພາະ ກ່ຽວກັບການເງິນ “ສີຂຽວ”, ແລະ ເຂົາເຈົ້າກໍ່ບໍ່ມີວິທີແກ້ບັນຫາຕ່າງໆ ທາງໂຄງສ້າງທີ່ຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງ ຢ່າງເທົ່າທຽມສຳລັບທຶນຮອນເຊັ່ນ: ການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ ແລະ ໂທສະສັບມືຖື ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ຄວາມຈິງແລ້ວ, ເຖິງຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຈາກພາກລັດ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຈຳນວນໜຶ່ງແລ້ວ, ແຕ່ບັນດາສະຖາບັນການເງິນຕ່າງໆ ກໍ່ຍັງບໍ່ສາມາດສະໜອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການບໍລິການທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ສາມາດຊຳລະໄດ້ ແກ້ບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ SMEs. ໃນຂະນະທີ່ເຂົາເຈົ້າໃຫ້ການຊຸກຍູ້ ທີ່ບໍ່ແມ່ນມູນຄ່າທາງການເງິນ ເຂົາເຈົ້າຍັງຖືກກົດດັນ ທີ່ບໍ່ສ້າງແຮງຈູງໃຈ ໃຫ້ການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ໃນພາກກະສິກຳ (ທີ່ສ່ວນຫຼາຍຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບ).

ທະນາຄານຕ່າງໆ:

ທະນາຄານສິ່ງເສີມກະສິກຳ (ທສກ) ຖືວ່າເປັນຜູ້ສະໜອງທຶນທາງການເງິນທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃຫ້ແກ່ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່ອຍສິນເຊື້ອແກ່ບັນດາຊາວກະສິກອນຄົນລາວ. ມີປະມານ 80% ຂອງຈຳນວນເງິນກູ້ທັງໝົດ ແມ່ນປ່ອຍໃຫ້ໂດຍກົງແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ອີກ 20% ໃຫ້ກັບຈຸລະວິສາຫະກິດ (ຂໍ້ມູນຈາກ ທສກ 2023). ຜະລິດຕະພັນປະກອບມີເງິນກູ້ຂະໜາດນ້ອຍແກ່ SMEs, ເງິນກູ້ແກ່ກຸ່ມຜະລິດ (3-5 ຄົນຊາວກະສິກອນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບເທົ່າທຽມກັນຕະຫຼອດໄລຍະເວລາທີ່ກູ້), ແລະ ບັນດາເງິນກູ້ແກ່ບຸກຄົນ (ສຳລັບຕອນດິນທີ່ມີລາຄາດີ ເພື່ອເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ).

ທະນາຄານນະໂຍບາຍ ເປັນລັດວິສາຫະກິດ ແລະ ເປັນຜູ້ສະໜອງລາຍໃຫຍ່ ສຸດອັນດັບ 2 ສຳລັບສິນເຊື້ອແກ່ຂະແໜງກະສິກຳ, ໂດຍສະເພາະ ແກ່ບັນດາເມືອງທີ່ທຸກຍາກຕາມການກຳນົດ. ພາຍຫຼັງການປະຕິຮູບທາງໂຄງສ້າງ, ເງື່ອນໄຂການປ່ອຍກູ້ ແມ່ນບໍ່ມີການວາງຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ ສຳລັບການກູ້ເປັນກຸ່ມ ແລະ ມີດອກເບ້ຍຕໍ່າ.

ກອງທຶນ SME ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2010 ໂດຍມີເງິນກອງທຶນເບື້ອງຕົ້ນ 32 ຕື້ກີບ ຈາກລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ຕັ້ງແຕ່ປີ 2012 ມີປະມານ 30 ຕື້ກີບ ທີ່ປ່ອຍໃຫ້ SMEs ແລະ ອີກ 200 ຕື້ກີບ ຕາມດຳລັດ (ເລກທີ 299/ລບ ໃນ 2019). ກອງທຶນ SMEs ປ່ອຍສິນເຊື້ອ ຜ່ານ 7 ທະນາຄານທຸລະກິດ ພ້ອມເງື່ອນໄຂກູ້ຢືມທີ່ຕ່າງກັນ. SME ໃນຂະ ແໜງກະສິກຳ ແມ່ນບູລິມະສິດການເຂົ້າເຖິງ ແຕ່ຕ້ອງຕອບສະໜອງເງື່ອນໄຂສະເພາະ ເພື່ອໄດ້ຮັບເງິນກູ້ເຊັ່ນ: ການຈັດທະບຽນວິສາຫະກິດ, ການເປັນສະມາຊິກຂອງສະຫະກອນ ຫຼື ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນບັນດາແຜນງານການຝຶກອົບຮົມ (ກົມສິ່ງເສີມ ວນກ, 2023)

ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ (MFI) ແລະ ກຸ່ມທ້ອນເງິນ ແລະ ສິນເຊື້ອ (SCU) ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນພ້ອມທະບຽນທາງການ ເປັນຜູ້ປ່ອຍກູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງທະນາຄານ. ການພັດທະນາການເງິນຈຸລະພາກໃນ ສປປ ລາວ ເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990. ໃນຕອນທ້າຍ 2022, MFI ປ່ອຍສິນເຊື້ອໃຫ້ລູກຄ້າປະມານ 532,000 ຄົນ ພ້ອມຜູ້ໃຫ້ຢືມ 208,000 ຄົນ ມູນຄ່າທັງໝົດຂອງເງິນກູ້ປະມານ 500 ລ້ານໂດລາ (ສະມາຄົມການເງິນຈຸລະພາກລາວ, 2022). ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ມີບົດບາດສຳຄັນໃນເຂດຊົນນະບົດ ໂດຍສະໜອງສິນເຊື້ອແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ SME ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ບ່ອນທີ່ບໍ່ມີລະບົບທະນາຄານເປັນທາງການ.

ກອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອທຸລະກິດ (BAF) ບໍ່ຕ້ອງການທະບຽນວິສາຫະກິດ, ໃບອະນຸຍາດ ຫຼື ຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ, ສະນັ້ນ ມີສິ່ງກົດຂວາງໜ້ອຍ ໃນການເຂົ້າເຖິງສຳລັບຈຸລະວິສາຫະກິດ ລວມທັງທຸລະກິດໃໝ່. BAF ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຈ້າງບໍລິການດ້ານວິຊາການ ທີ່ບໍ່ຄິດຄ່າການຊຸກຍູ້ພື້ນຖານ ຊ່ວຍໃຫ້ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດກຳນົດຄວາມຕ້ອງການດ້ານວິຊາການ ກ່ອນສະໝັກຂໍທຶນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, BAF ສາມາດສົມທົບທຶນເພື່ອຄວາມພະຍາຍາມປັບປຸງຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນຢູ່ຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ, ພາຍພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ໃນທ້າຍປີ 2022, BAF ໄດ້ສະໜອງ 250 ຫົນເປັນມູນຄ່າ 1.4 ລ້ານໂດລາ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ICT ແລະ ຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວ (ຂໍ້ມູນ BAF 2023).

ບັນດາຫຼັກການສຳລັບການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ບັນດາຫຼັກການໃໝ່ ໃນລະດັບສາກົນ ສາມາດນຳມາໃຊ້ກັບ LBI ເພື່ອໃຫ້ບູລິມະສິດແກ່ຂະແໜງການເງິນ ແລະ ການລົງທຶນ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ແມ່ນຂໍ້ຜູກມັດ ບັນດາກອບວຽກເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດສະໜອງແນວທາງທີ່ຄົບຖ້ວນຮອບດ້ານ, ຄຳນິຍາມທີ່ຊັດເຈນ ແມ່ນອນສຳລັບຄຳວ່າ ຜູ້ສະໜອງທຶນທາງການເງິນ, ນັກລົງທຶນ, ໜ່ວຍງານຂອງລັດ ແລະ ບັນດາຜູ້ຜະລິດ ທີ່ມີທ່າແຮງຫຼາຍໃນ ສປປ ລາວ.

ຫຼັກການທາງສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ (ESG): ຫຼັກການນີ້ແມ່ນເຂົ້າໃຈໄດ້ດີທີ່ສຸດວ່າ ເປັນກອບວຽກໜຶ່ງທີ່ໃຊ້ເພື່ອປະເມີນຫຼັກການເຮັດວຽກຂອງບໍລິສັດ ທຽບໃສ່ 3 ເສົາຄຳ ທີ່ຕິດຕາມຜົນກະທົບຢ່າງຮອບດ້ານຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດ. ຕາຕະລາງ ESG ສາມາດເຊື່ອມສານ ເຂົ້າການລາຍງານຂອງບໍລິສັດ, ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການດຳເນີນທຸລະກິດການລົງທຶນ, ແລະ ສະເໜີແນວທາງທີ່ໂປ່ງໃສ ພາຍຫຼັງການສະໜອງທຶນການເງິນ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການລົງທຶນເພື່ອຜົນກຳໄລໃນໄລຍະສັ້ນ. ມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີກຳໄລ ເພື່ອຝຶກຈາລະນາບັນດາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກເຄື່ອງມື ESG. ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໃນ ESG ທີ່ມີຈຸດອ່ອນຈະ

ສົ່ງຜົນເສຍຫາຍຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ, ຊື່ສຽງ ແລະ ໂອກາດໃນອະນາຄົດ, ແຕ່ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໃນ ESG ທີ່ດີນັ້ນ ຈະຊ່ວຍສ້າງທ່າໄດ້ປຽບທາງການແຂ່ງຂັນພ້ອມທັງຊ່ວຍປ້ອງກັນສິດທິມະນຸດ, ທຳມະຊາດ ແລະ ຊຸມຊົນ. ຕົວຢ່າງ:

- ຄວາມສ່ຽງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ອາດກວມເອົາການໃຊ້ສານເຄມີຫຼາຍ ຈົນເກີນໄປ ຫຼື ຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ປ່າໄມ້, ພູມອາກາດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ; ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ອາດນອນໃນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESIAs) ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP).
- ບັນດາຄວາມສ່ຽງທາງສັງຄົມ ອາດລວມເອົາການຂາດ ການຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ຫຼື ການຍົກຍ້າຍອອກດ້ວຍການບັງຄັບ; ບັນດາມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ອາດເປັນໄປຕາມຫຼັກການ FPIC, ການນຳໃຊ້ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ແລະ ໃຫ້ສິດແກ່ບັນດາກຸ່ມທີ່ດ້ອຍໂອກາດ.

ການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາຂອງອາຊຽນ (ASEAN-RAI) ແມ່ນກອບວຽກທີ່ນໍາໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ເພື່ອຊ່ວຍສ້າງຄວາມເປັນເອກະພາບກັນ ທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃຫ້ມີການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ຕັ້ງແຕ່ການປະກາດໃຊ້ໃນປີ 2018. ອີງໃສ່ບັນດາຫຼັກການຂອງການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ທີ່ຮັບຮອງໂດຍ ຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງອາຫານໂລກ (CFS), ຄະນະໄດ້ໃຫ້ແນວທາງວິທີການທີ່ພາກເອກະຊົນ ແລະ ພາກລັດ ຈະສາມາດຮັບປະກັນການລົງທຶນໃນບັນດາປະເທດ ສະມາຊິກອາຊຽນ ຈະມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມຜ່ານ 10 ຫຼັກການທີ່ສໍາຄັນ. ໃນຄະນະທີ່ບັນດາຊາດສະມາຊິກອາຊຽນ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນການເຊື່ອມສານ ບັນດາຂໍ້ແນະນໍາເຂົ້າໃນແຜນດໍາເນີນງານ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດນັ້ນ, ບັນດາຄໍາແນະນໍາ ຍັງບໍ່ຖືເປັນການບັງຄັບໃຊ້.

ເຖິງວ່າ, ຈະມີການປົກສາຫາລືຫຼາຍຮອບ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຫຼາຍຄັ້ງກ່ຽວກັບ ASEAN-RAI ກໍ່ຕາມ, ການນໍາໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງຖືວ່າ ຢູ່ໃນລະດັບຈຳກັດ ຍ້ອນຂາດການຮັບຮູ້ທີ່ພຽງພໍ. ສິ່ງນີ້ເກີດຍ້ອນ ບັນດານັກລົງທຶນ ສືບຕໍ່ໃຫ້ບູລິມະສິດແກ່ຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດ ຢູ່ເໜືອປັດໃຈການພິຈາລະນາທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ແລະ ຍ້ອນບໍ່ມີການປະຕິບັດຕາມສິ່ງຈູງໃຈທາງດ້ານລະບຽບການ, ຕົວຢ່າງ: ບັນດາຄໍາແນະນໍາຍັງບໍ່ທັນຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງ ສປປ ລາວ ເທື່ອ, ເຖິງວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າ ປັບປຸງລະດັບໜຶ່ງ ຜ່ານນິຕິກຳສະບັບໃໝ່ ແລ ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ແລກປ່ຽນຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັນຕໍ່ຫົວຂໍ້ RAI ແລ້ວກໍ່ຕາມ.

ບັນດາຂໍ້ຈຳກັດ ແລະ ກາລະໂອກາດ ຂອງຂະແໜງທະນາຄານ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການລົງທຶນ ໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ສປປ ລາວ

ຂໍ້ຈຳກັດ

ເນື້ອໃນສໍາລັບພາກນີ້ ແມ່ນໄດ້ຄັດຈ້ອນຈາກຫັດສະນະດ້ານການເຂົ້າເຖິງການເງິນຂອງບັນດາຜູ້ຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ປຸງແຕ່ງອາຫານຈາກກະສິກໍາ, ໂດຍສະເພາະ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍສຸມໃສ່ຂະແໜງການທະນາຄານ. ການມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາເພີ່ມເຕີມຂໍ້ມູນເຊິ່ງເລິກກ່ຽວກັບຂໍ້ຈຳກັດຂອງຜູ້ປ່ວຍກູ້ເອງເພື່ອຊຸກຍູ້ການລົງທຶນ ໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ໂດຍສະເພາະຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ.

ກະສິກໍາ ຖືເປັນຂະແໜງການ ມີຄວາມສ່ຽງສູງໃນ ສປປ ລາວ. ບັນດາສະຖາບັນການເງິນເຊັ່ນ: ທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ຕ້ອງເຮັດຕາມລະບຽບການ ແລະ ບົດແນະນໍາຈາກທະນາຄານກາງ (ທຫລ) ພ້ອມທັງບົດຮຽນອັນດີຈາກສາກົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງການດໍາເນີນງານ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ. ຕົວຢ່າງ: ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງສິ່ງບົດລາຍງານການເງິນປະຈໍາໂຕມາດ ໃຫ້ ທຫລ ເພື່ອຮັບປະກັນການນໍາໃຊ້ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານບາໂຊ II¹. ຜູ້ກູ້ຈະໃຊ້ກອບວຽກ “5 C” ເພື່ອເຂົ້າເຖິງຄວາມສ່ຽງໃນການຢືມເຊັ່ນ:

- 1. ຄຸນລັກສະນະ:** ບັນດາຕົວຊີ້ວັດ ການປະເມີນຜົນ ປະກອບດ້ວຍການສຶກສາ, ປະສິບການ, ແລະ ໜີ້ສິນທີ່ມີ ເພື່ອກຳນົດຄວາມສ່ຽງທາງສິນເຊື່ອຂອງຜູ້ຈະຢືມ.
- 2. ຄວາມສາມາດ:** ຮັບປະກັນຜູ້ກູ້ ມີເຄື່ອງມືຊໍາລະເງິນກູ້ຄືນ ອີງຕາມຈຳນວນ ແລະ ເງື່ອນໄຂທີ່ສະເໜີ. ການປະເມີນນີ້ ພິຈາລະນາຜົນທະຊໍາລະໜີ້ ໃນປະຈຸບັນຂອງຜູ້ຢືມ ຕິດພັນກັບລາຍຮັບ ຫຼື ລາຍໄດ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສ່ວນຫຼາຍຈະມີບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຫຼື ແຜນດໍາເນີນທຸລະກິດທີ່ຈຳເປັນ. ສໍາລັບຂະແໜງກະສິກໍາ ສິ່ງນີ້ປະກອບດ້ວຍ ຄວາມຮູ້ດ້ານວິຊາການຂອງຜູ້ຢືມຕໍ່ການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບຕະຫຼາດ.
- 3. ທຶນ:** ປະເມີນຜົນ ຊັບສິນຜູ້ຢືມ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນໃບຕາດິນ, ພາຫະນະ ຫຼື ເຄື່ອງຈັກ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື.
- 4. ຫຼັກຊັບຄໍາປະກັນ:** ຜູ້ຂໍກູ້ ສະເໜີຊັບສິນສ່ວນຕົວ ເພື່ອຄໍາປະກັນເງິນກູ້. ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດອາດສະເໜີຕອນດິນ, ອຸປະກອນ ຫຼື ບັນຊີເງິນຝາກ ແລະ ບຸກຄົນສ່ວນຫຼາຍຈະສະເໜີພາຫະນະ, ດິນ ແລະ/ຫຼື ບ້ານ. ດິນໃນຕົວເມືອງ ຍັງຄົງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຫຼາຍກວ່າ ດິນໃນຊົນນະບົດ ເພື່ອເປັນຫຼັກຊັບຄໍາປະກັນ.
- 5. ເງື່ອນໄຂຕ່າງໆ:** ເງື່ອນໄຂເງິນກູ້ ແລະ ປັດໃຈທາງເສດຖະກິດອື່ນໆ ທີ່ອາດສົ່ງຜົນຕໍ່ຜູ້ກູ້ ລວມທັງຈຸດປະສົງຂອງເງິນກູ້, ແຫຼ່ງທຶນ, ຈຳນວນ, ໄລຍະເວລາ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍ.

ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍປະເຊີນຄວາມສ່ຽງ ຕາມກອບວຽກຂ້າງເທິງນີ້ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນ ພິຈາລະນາຕົ້ນທຶນສູງສໍາລັບລູກຄ້າ. ສິ່ງນີ້ ເປັນສິ່ງກົດຂວາງສໍາຄັນໃນການຊຸກຍູ້ການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ສິ່ງນີ້ ຄວນຮັບຮູ້ວ່າ ບັນດາມາດຕະຖານດັ່ງກ່າວ ສ່ວນຫຼາຍບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາຕາມກອບ ESG ເຊິ່ງໃນຕົວ ແລະ ນອກຕົວ ຖືເປັນຄວາມສ່ຽງຕົວຈິງ, ສິ່ງທ້າທາຍອື່ນໆ ແມ່ນຈະນໍາສະເໜີໃນພາກເນື້ອໃນຂ້າງລຸ່ມ.

1 ບາໂຊ II ແມ່ນລະບຽບການທະນາຄານສາກົນ ທີ່ສ້າງໂດຍຄະນະກຳມະການບາໂຊ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງທະນາຄານອີງຕາມບາໂຊ-ສະວິດຊະແລນ. ບາໂຊ II ສ້າງຂຶ້ນໃນປີ 2004 ພ້ອມເປົ້າໝາຍລວມນໍາໃຊ້ໃນຫຼາຍປີ. (ຂໍ້ມູນ 01/08/2024) <https://www.investopedia.com/terms/>

ເລກສຳນຳ

ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນທີ່ບໍ່ຮັບປະກັນ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ

ໃນ ສປປ ລາວ, ທີ່ດິນປູກຝັງ ສ່ວນຫຼາຍ ຂາດໃບຕາດິນທາງການ ຫຼື ຂາດການປັກໝາຍຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບ. ການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ທີ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ດ້ານສິດຄອບຄອງຖືເປັນຄວາມສ່ຽງ ທາງການເງິນ (ໂຄງການ ມັນເດນ 2012; ຜູ້ຂຽນ ລັອກ 2019). ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຊາວກະສິກອນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ນຳໃຊ້ລະບົບສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີມາເປັນເວລາດົນນານ, ທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ໃນການບຸກລຸກ ແລະ ສູນເສຍປ່າໄມ້. ລັດຖະບານ ໄດ້ປະຕິຮູບທີ່ດິນ ໃນປະຈຸບັນ ໂດຍປັບປຸງຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ ເພື່ອຮັບຮູ້ສິດຖືກຕ້ອງທາງກົດໝາຍ. ວຽກງານສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ສຸມໃສ່ ພູມສັນຖານປ່າໄມ້ ລວມທັງທີ່ດິນກະສິກຳພາຍໃນພູມມິຫັດ ແບ່ງອອກເປັນປ່າ ແລະ ຂະບວນການຜ່ານເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ທີ່ໃຊ້ຮັບປະກັນສິດຖືກຕາມລະບຽບການ ແລະ “ມີແທ້” ໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ມັກພົບຄວາມລຳບາກ. ກ່ອນຈະຮອດນັ້ນ, ການຂາດການບັນທຶກເອກະສານທາງການ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍມັກຕ້ອງການເພື່ອເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນກູ້ເງິນ (ໂດຍສະເພາະຂາດເອກະສານອື່ນໆເຊັ່ນ: ໃບທະບຽນວິສາຫະກິດທີ່ເປັນທາງການ ຫຼື ບັນຊີສຳຮອງທາງການເງິນ), ຖືເປັນສິ່ງທ້າທາຍສຳລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໃນການຊອກຫາແຫຼ່ງທຶນເພື່ອລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນ: ມີພຽງ 31% ຂອງດິນກໍ່ສ້າງ ທີ່ພັກອາໄສ ແລະ 11% ຂອງດິນກະສິກຳມີ ໃບຕາດິນທີ່ ສາມາດນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ ເພື່ອຢືນເງິນຈາກສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ທະນາຄານທຸລະກິດອື່ນໆ (ຜູ້ຂຽນຊີ້ ວົງພິດ, 2018).

ຂາດການເຂົ້າເຖິງການເງິນ

ອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປະຊາກອນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ລວມທັງຊາວກະສິກອນພົບຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການເງິນໃນລະບົບຢູ່ ສປປ ລາວ. ການບໍລິການດັ່ງກ່າວ ປະກອບດ້ວຍ ສິນເຊື່ອ, ລະບົບທະນາຄານ ທີ່ສາມາດຊຳລະຄ່າໄດ້, ການປະກັນສັງຄົມ ແລະ ອີງໃສ່ຕະຫຼາດ, ແລະ ສາຍພົວພັນກັບຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງໃນຂອດສຸດທ້າຍ. ນອກເໜືອຈາກການຊຸກຍູ້ຈາກພາກລັດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ບັນດາສະຖາບັນການເງິນ ບໍ່ຄ່ອຍມີຕົວແທນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເມື່ອມີຕົວແທນຕັ້ງຢູ່ ເງິນກູ້ກໍມັກບໍ່ຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ. ບົດສຶກສາ 2022 (ຜູ້ຂຽນຊີ້ ວົງພິດ ແລະ ສີແສງງາມ) ໄດ້ວິເຄາະການເຂົ້າເຖິງການເງິນ ເພື່ອປູກເຂົ້າ, ລ້ຽງໝູ ແລະ ປູກສາລີ. ລະດັບການສຶກສາ, ປະສົບການ, ຂະໜາດຂອງຕອນດິນ ແລະ ຈຳນວນຂອງແຮງງານ ແມ່ນປັດໃຈສຳຄັນ ໃນການເຂົ້າເຖິງການເງິນ. ຊາວກະສິກອນທີ່ຈົບການສຶກສາລະດັບປະຖົມ ຈະມີໂອກາດຫຼາຍກວ່າໃນການໄດ້ຮັບສິນເຊື່ອໃນເວລາທີ່ອີກຫຼາຍຄົນຍັງມີຄວາມສ່ຽງສູງດ້ານສິນເຊື່ອ ແລະ ຂາດຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ, ບໍ່ມີເງິນຝາກ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງບັນດານະໂຍບາຍການປະກັນໄພ ເພື່ອຊ່ວຍໃນຍາມເກີດໄພພິບັດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຊາວກະສິກອນຖືກຖາມໃຫ້ຝ່າຍລະນາ ຂໍ້ກຳນົດສະເພາະ (ເງື່ອນໄຂ ແລະ ປະຕິທິນການຜະລິດ) ຂອງບັນດາກິດຈະກຳກາຍຜະລິດກະສິກຳຕ່າງໆ (ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ຕ່າງກັນສຳລັບຜະລິດຕະພັນທີ່ຕ່າງກັນ) ແລະ ຝ່າຍລະນາຄວາມສ່ຽງການເຮັດກິດຈະກຳໃຫ້ດີຂຶ້ນ (ເຊັ່ນ: ການແນະນຳຄວາມຍືດຍຸ່ນ ບາງຢ່າງໃນໄລຍະຊຳລະຄົນສິນເຊື່ອ/ເງິນກູ້ ຖ້າເກີດການລະບາດຂອງພະຍາດ ຫຼື ໄພທຳມະຊາດທີ່ມີຜົນກະທົບບຸນແຮງການຜະລິດ). ບັນດາຊາວກະສິກອນ ຖືກຖາມຖ້າລັດຈະສາມາດຊ່ວຍທາງການເງິນ, ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍບໍ່ຄ່ອຍມີໃນ ສປປ ລາວ, ບັນດາບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຈາກສາກົນເຊັ່ນ: ປະເທດຈີນ (ເບິ່ງຫ້ອງເນື້ອໃນທີ 2). ບັນດາຊາວກະສິກອນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດປຸງແຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຍັງປະເຊີນກັບອັດຕາດອກເບ້ຍສູງ ເຖິງຈະມີນະໂຍບາຍໃນການຖິ້ມຂຸມດອກເບ້ຍ 4%, ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຍັງຂາດເງິນຝາກທີ່ພຽງພໍເພື່ອທຶນກັບຜົນກະທົບຈາກເຫດສຸກເສີນທາງການເງິນ.

ຫ້ອງເນື້ອໃນທີ 2: ລັດຖະບານຊຸກຍູ້ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ ສປປ ຈີນ

ໃນປະເທດຈີນ, ກົນໄກຂອງພາກລັດ ລັດມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການສະໜອງການບໍລິການ ທີ່ຈໍາເປັນໃຫ້ແກ່ບັນດາຊາວກະສິກອນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດກະສິກໍາ ເຊິ່ງເປັນບົດຮຽນອັນມີຄ່າເພື່ອການຖອດຖອນບົດຮຽນຂອງຊາດຕ່າງໆ ໃນການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອໍານວຍ ໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ. ຜ່ານການກໍານົດນະໂຍບາຍທີ່ເປັນມິດກັບຊາວກະສິກອນ, ການສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ, ການຍົກລະດັບໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ແລະ ການຊີ້ນຳລວມທາງວິຊາການ ລັດຖະບານ ສປປ ຈີນ ປະສິດທິຜົນສໍາເລັດ ໃນການຂ້າມຜ່ານຂະແໜງກະສິກໍາທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດບ່ອນໜຶ່ງໃນປະຫວັດສາດສະໄໝໃໝ່ນີ້.

ຕັ້ງແຕ່ຊຸມປີ 1980 ສປປ ຈີນໄດ້ປະກາດການປະຕິຮູບທີ່ດິນຫຼາຍຄັ້ງ ສໍາລັບທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ປັບຈາກການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ມາເປັນທີ່ດິນລວມໝູ່, ຕໍ່ມາກໍ່ຮັບຮູ້ສິດທິການຄຸ້ມຄອງໃນລະດັບຄົວເຮືອນ. ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງແບບ ລວມໝູ່ ແລະ ທີ່ດິນທັງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ຂະໜາດໃຫຍ່ປະຈຸບັນ ກວມເອົາເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງທີ່ດິນທັງໝົດ ໃນປະເທດ (ສິດທິ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ, 2023). ການຮັບປະກັນສິດຄອບຄອງ ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ນັ້ນເຖິງຄວາມປອດໄພສໍາລັບຊາວກະສິກອນ ສປປ ຈີນ ຜູ້ທີ່ສາມາດສືບຕໍ່ທໍາການຜະລິດການປູກຝັງ, ເຮັດວຽກເປັນກໍາມະກອນ ຮັບຄ່າແຮງຢູ່ນອກພາກກະສິກໍາ ຫຼື ຍົກຍ້າຍ ແລະ ເກັບຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ວຽກງານເງິນອື່ນໆ. ຢູ່ມິນຫິນ ກວາງສີ, ເປັນຕົວຢ່າງໜຶ່ງ ທີ່ຊາວກະສິກອນລາຍງານມາດຕະຖານການເຊົ່າດິນທີ່ເປັນມູນຄ່າ 4,200 ໂດລາ ຕໍ່ ເຮັກຕາ ຕໍ່ປີ ໃນເດືອນ ເມສາ 2024. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານ ສປປ ຈີນ ຍັງຍົກເວັ້ນອາກອນຈໍານວນຫຼາຍ ແລະ ລົງທຶນຈາກພາກລັດ ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ສໍາລັບທຸລະກິດກະສິກໍາ ເຊັ່ນ: ຖະໜົນຫົນທາງ, ໄຟຟ້າ ແລະ ລະບົບຊົນລະປະທານ; ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ແລະ ຝັກອົບຮົມ ແລະ ຊຸກຍູ້ການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນ ທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຜ່ານກອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາອຸດສາຫະກໍາ. ສິ່ງນີ້ຊ່ວຍຊຸກຍູ້ເວລາເກີດເຫດສຸກເສີນ ເຊິ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄຸ້ມ ຫຼື ກົນໄກການຕະຫຼາດອື່ນໆ. ການຊົດເຊີຍໂດຍກົງໃນກໍລະນີເຫດສຸດວິໄສ ພາໃຫ້ສູນເສຍເຊັ່ນ: ໄພພິບັດທີ່ເກີດຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ສິ່ງຜົນເສຍຫາຍຕໍ່ພືດນັ້ນ ສາມາດໄດ້ຮັບການທົດແທນເປັນເງິນສົດ ຫຼື ການສະໜອງຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ.

ການປະກັນໄພກະສິກໍາ ຍັງຖືກນໍາໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນຮູບແບບການສົ່ງເສີມຊາວກະສິກອນ ຈະໄດ້ຮັບການຖືມຸມໂດຍກົງເພື່ອຊື້ປະກັນໄພພືດ. ໃນບາງເຂດຂອງ ມິນຫິນ ຢູນານ ເປັນຕົວຢ່າງໜຶ່ງ ທີ່ຊາວກະສິກອນຈ່າຍ 30% ຂອງຄ່າປະກັນໄພ ແຕ່ 70% ທີ່ເຫຼືອແມ່ນຮັບການຖືມຸມຈາກພາກລັດ.

ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ລະດັບຂອງການຊຸກຍູ້ແບບນີ້ ແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຈໍາເປັນໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ຖ້າປາສະຈາກແນວທາງນະໂຍບາຍທີ່ສໍາຄັນ, ຊັບພະຍາກອນທີ່ຍາກຈະເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ ໃນພາວະວິກິດການທາງການເງິນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຍຸດທະສາດ ບໍລິການເງິນໂດຍລວມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຂັບເຄື່ອນຈາກການກະຕຸ້ນທາງກໍາໄລ. ລັດຖະບານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນໃນ ສປປ ລາວ ອາດຄິ້ນຄວ້າສິ່ງຈູງໃຈທາງອາກອນ ທີ່ເຮັດໄດ້ໃນພາວະເສດຖະກິດແບບນີ້ ແລະ ບັນດານະໂຍບາຍຊຸກຍູ້ທີ່ສົ່ງເສີມການສ້າງຜົນກໍາໄລ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຫົວໜ່ວຍ SME.

ໃນເວລາທີ່ທະນາຄານທຸລະກິດ ກໍາລັງຂະຫຍາຍການບໍລິການນັ້ນ ເຂດທ່າງໄດ້ສອກຫຼີກບາງແຫ່ງ ຍັງຂາດການເຂົ້າເຖິງ. ມີພຽງ 33% ຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອຈາກກອງທຶນບ້ານ, ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ທະນາຄານຕ່າງໆ. ຊາວກະສິກອນ ກຸ່ມທີ່ເຫຼືອນັ້ນ ເພິ່ງພາແຫຼ່ງທຶນນອກລະບົບເຊັ່ນ: ພັນໂອງ, ພໍ່ຄ້າ ແລະ ຮ້ານຂາຍອຸປະກອນກະສິກໍາ ເພື່ອຢືມເງິນ².

ໃນການສະຫຼຸບ, ເງື່ອນໄຂການຢືມສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີອັດຕາດອກເບ້ຍສູງ ເປັນສິ່ງທ້າທາຍສໍາລັບຊາວກະສິກອນ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ. ເງື່ອນໄຂເຫຼົ່ານີ້, ຍິ່ງຈໍາກັດຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ ແລະ ອາດພາໃຫ້ເກີດສະພາບການເງິນທີ່ບໍ່ຮັບປະກັນແກ່ເຂົາເຈົ້າ (ວົງພິດ, 2018). ຊາວກະສິກອນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອໂດຍກໍ່ຕັ້ງກຸ່ມປ່ອຍກູ້ທີ່ເຂົາເຈົ້າສາມາດຄ້າປະກັນເງິນກູ້ໃຫ້ກັນເອງ. ສິ່ງນີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຂ້າມຜ່ານບັນຫາທີ່ບໍ່ມີຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນຂອງລາຍບຸກຄົນ. ຫ້ອງເນື້ອໃນທີ 3 ໃນເອກະສານສັງລວມຫຍໍ້ນີ້ ຄິ້ນຄວ້າບັນດາຕົວຢ່າງບົດຮຽນທີ່ປະສິດທິຜົນສໍາເລັດໃນການເຂົ້າເຖິງການເງິນໂດຍສະຫະກອນຕ່າງໆ.

ຄວາມຮູ້ທາງການເງິນທີ່ມີຈໍາກັດ

ຜູ້ຢືມເງິນໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ແລະ ອາຫານ-ການກະເສດ, ໂດຍສະເພາະຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຕ້ອງການໜີ້ຢືມລະດັບຄວາມສາມາດເພື່ອຄຸ້ມຄອງການເງິນ ລວມທັງການຈັດທະບຽນວິສາຫະກິດ, ດໍາເນີນທຸລະກິດ ຢ່າງ

ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ບັນທຶກການຜະລິດ, ການບັນຊີ, ສະໝັກເພື່ອຂໍສິນເຊື່ອ ແລະ ສ້າງຊື່ວະປະຫວັດສິນເຊື່ອ. SME ສ່ວນຫຼາຍຂາດໃບທະບຽນວິສາຫະກິດທາງການ ແລະ ຢາກຊໍາລະອາກອນມອບເໝົາແທນການລາຍງານການບັນຊີຕົວຈິງ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບົດລາຍງານເຫຼົ່ານັ້ນ ຖືເປັນເອກະສານສໍາຄັນ ໃຫ້ແກ່ບັນດາທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນຈຸລະພາກ ເພື່ອປະເມີນຄວາມສ່ຽງຂອງຜູ້ກູ້ຢືມ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມຕ້ອງການສະໜອງທຶນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດປັບຜະລິດຕະພັນເງິນກູ້ທີ່ເໝາະສົມຕາມລໍາດັບ.

ກາລະໂອກາດຕ່າງໆ

ກອບວຽກໃໝ່ສໍາລັບການເງິນສີຂຽວ ແລະ RAI/ESG ໃນການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້

ໃນລະດັບສາກົນ, ບັນດາສະຖາບັນການເງິນສາກົນ (IFIs) ໄດ້ຮຽກຮ້ອງລະດັມທຶນ 32 ໂກດໂດລາ ເພື່ອການລິເລີ່ມ ວຽກງານດ້ານພູມອາກາດ ໃນຕະຫຼາດໃໝ່ອອດປີ 2030, ເຊິ່ງໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ ພຽງພາກພື້ນດຽວ ກໍ່ກວມເອົາ 16 ໂກດໂດລາ (ອົງການຮ່ວມມືການເງິນສາກົນ, 2024). ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສປປ ລາວ ຄາດຄະເນວ່າ ການເງິນທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບໂດຍກົງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຫຼາຍກວ່າ 140 ເທື່ອ ທຽບໃສ່ການລົງທຶນພາກເອກະຊົນ ໃສ່ໃນວິທີແກ້ໄຂຕາມທໍາມະຊາດ ກາຍເປັນຊ່ອງຫວ່າງທີ່ກົດໝ່ວງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການເງິນສີຂຽວ (UNEP 2024)

ໃນລະດັບພາກພື້ນ, ການຈັດໝວດກິດຈະກໍາຂອງອາຊຽນເພື່ອການເງິນທີ່ຍືນຍົງ ໄດ້ພື້ນຖານການພິຈາລະນາສໍາລັບຊາດສະມາຊິກອາຊຽນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການເງິນສີຂຽວ ຜ່ານບັນດາກິດຈະກໍາລິເລີ່ມທີ່ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງພາຍໃນຊາດສະມາຊິກ. ໃນເດືອນ ພະຈິກ 2021, ເອກະສານສະບັບປັບປຸງທ້າ

2 ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຈາກສະຖາບັນຈຸລະພາກສໍາລັບຊາວກະສິກອນມີປະມານ 3-5% ຕໍ່ເດືອນໃນເວລາທີ່ທະນາຄານນະໂຍບາຍເກັບຄ່າອັດຕາດອກເບ້ຍ 5-6% ຕໍ່ປີ, ແລະ ຫຼຸດລົງ ເກັບ 9-12% ຕໍ່ປີ. ຊາວກະສິກອນທີ່ຢືມນອກລະບົບຈ່າຍອັດຕາດອກເບ້ຍ 5-10% ຕໍ່ເດືອນ.

ເລກສຳນຳ

ອິດກ່ຽວກັບການຈັດໝວດກິດຈະກຳອາຊຽນ ໄດ້ຈັດພິມເຜີຍແຜ່, ເນັ້ນໜັກໃສ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດທີ່ເປັນຈຸດສຸມຕົ້ນຕໍ. ກົນໄກການຈັດໝວດ ແມ່ນແຜນດຳເນີນງານທີ່ອອກແບບມາ ເພື່ອຂັບເຄື່ອນທຶນໄປສະໜອງໃຫ້ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຜ່ານເງື່ອນໄຂ ແລະ ພື້ນຖານທີ່ຊາດສະມາຊິກ ສາມາດສ້າງລະບົບການຈັດໝວດກິດຈະກຳຂອງຊາດຕົນເອງໃນທົ່ວ 4 ຂົງເຂດຕົ້ນ: ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ການປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ການປົກປ້ອງລະບົບນິເວດໃຫ້ສົມບູນ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ຄວາມທົນທານຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການຂ້າມຜ່ານສູ່ເສດຖະກິດຄົບວົງຈອນ.

ການສ້າງລະບົບການຈັດໝວດກິດຈະກຳອາຊຽນ ສາມາດຍ້ອນຄືນໄດ້ໃນປີ 2014 ໃນເວລາທີ່ກອງປະຊຸມສະພາອາຊຽນ (AIPA) ຊາດສະມາຊິກໄດ້ເຫັນດີເປັນເອກະພາບໃນການສ້າງຕັ້ງບັນດາຍຸດທະສາດເຕັບໂຕສີຂຽວ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມ. ຊາດສະມາຊິກຮັບຮູ້ທ່າແຮງສຳລັບການເງິນສີຂຽວ ເພື່ອຊຸກຍູ້ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ຍືນຍົງ, ເຊື່ອມສານແນວຄວາມຄິດຄວາມຍືນຍົງ ເຂົ້າໃນລະບົບການເງິນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງການເງິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພູມອາກາດ ແລະ ທຳມະຊາດ, ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນຂອງວິສາຫະກິດ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕະຫຼາດ, ນະໂຍບາຍສິ່ງເສີມ ແລະ ປະຕິຮູບລະບຽບການ, ຊຸກຍູ້ການກໍ່ສ້າງທີ່ມີລະບົບ, ແລະ ຂະຫຍາຍເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳ. ບັນດາກິດຈະກຳທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງບັນລຸໄດ້ 3 ເງື່ອນໄຂທີ່ສຳຄັນຄື: 1) ບໍ່ສົ່ງຜົນເສຍຫາຍ (DNSH) ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາກິດຈະກຳໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຮຸນແຮງຕໍ່ເປົ້າໝາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມອື່ນ; 2) ມາດຕະການແກ້ໄຂເພື່ອການຂ້າມຜ່ານ (RMT)

ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜົນເສຍຫາຍໃດໜຶ່ງຖືກລົບລ້າງ ຫຼື ບໍ່ເກີດຄວາມຮຸນແຮງອີກ; ແລະ 3) ຮູບການທາງສັງຄົມ (SA) ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການລົງທຶນບໍ່ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດ້ານລົບ ຕໍ່ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດໃກ້ຄຽງ ຫຼື ລະເມີດສິດທິມະນຸດ ຫຼື ສິດທິແຮງງານ. ການນິຍາມລະບົບຈັດໝວດກິດຈະກຳໃນລະດັບຊາດ ສາມາດດຶງດູດການລົງທຶນ ແລະ ODA, ຊ່ວຍສ້າງພື້ນຖານສຳລັບພັນທະບັດສີຂຽວ, ເງິນກູ້ ແລະ ເຄື່ອງມືທາງການເງິນອື່ນໆ, ແລະ ຊ່ວຍ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຄົບຖ້ວນໃນການບັນລຸການປ່ອຍອາຍພິດເປັນສູນ ໃນປີ 2050. ສິ່ງນີ້, ຍັງນຳສະເໜີກອບວຽກການຕັດສິນໃຈ ເພື່ອການລົງທຶນ, ນະໂຍບາຍຂອງທະນາຄານເອງ ແລະ ລະບຽບການຂອງລັດຖະບານ.

ໃນ ສປປ ລາວ, ພາບລວມຂອງຄວາມຄົບຖ້ວນສຳລັບແຫຼ່ງການເງິນຕ່າງໆ ແລະ ການນຳໃຊ້ຫຼັກການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບນັ້ນ ຍັງມີໜ້ອຍ. ບັນດາຫຼັກການ ແລະ ກອບວຽກຕ່າງໆ ທີ່ອະທິບາຍຂ້າງເທິງເຊັ່ນ: ESG ແລະ RAI ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ມີແນວທາງຈາກສາກົນ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ ແລະ ນຳມາດັດປັບ ເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ພາກພື້ນ. ຕົວຢ່າງ: ມີຫຼາຍສິ່ງກົດຂວາງທີ່ຮູ້ກັນດີໃນການເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ຈາກ IFI: ຂະໜາດຂອງຕະຫຼາດທີ່ນ້ອຍໃນ ສປປ ລາວ ທຽບໃສ່ປະເທດອື່ນໆ ທີ່ອາດເປັນສິ່ງກົດຂວາງ ບໍ່ໃຫ້ IFI ສະໜອງເງິນກູ້ທີ່ຍືນຍົງ ໂດຍສະເພາະສະໜອງໃຫ້ຂະແໜງກະສິກຳ. ສ່ວນຫຼາຍ, IFI ຈະໃຫ້ບູລິມະສິດໂຄງການທີ່ນຳສະເໜີຜົນປະໂຫຍດທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຫຼັກການດ້ານ ESG; ຕໍ່ກັບສະຖານະພາບຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ ອາດພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການຊອກຫາບັນດານັກລົງທຶນ “ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ” ເພື່ອສະໜອງທຶນໃຫ້. ທະນາຄານທຸລະກິດໃນ ສປປ ລາວ ແລະ MFI ຍັງບໍ່ທັນເຊື່ອມສານ RAI ເຂົ້າໃນການພິຈາລະນາເງື່ອນໄຂການປ່ອຍກູ້

ຫຼື ໃຫ້ສິ່ງກະຕຸກຊຸກຍູ້ຂອງຕົນ. ການປູກຈິດສໍານຶກເພີ່ມເຕີມ ແລະ ການຮ່ວມມື ກັນລະຫວ່າງບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ທຫລ ແມ່ນຈໍາເປັນໃນການສ້າງ ຕັ້ງ ແລະ ເພີ່ມທະວີຊ່ອງທາງ ເພື່ອຊ່ວຍບັນດານັກລົງທຶນ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງ IFI ເພື່ອ ນໍາໃຊ້ພາຍໃນຕະຫຼາດຂອງ ສປປ ລາວ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຍັງມີບາງສັນຍານ ເບື້ອງຕົ້ນຂອງຄວາມຄືບໜ້າສໍາລັບການເງິນສີຂຽວ ພາຍໃນບັນດາພາກສ່ວນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ:

ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ທຫລ)

ທຫລ ໄດ້ເຊັນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ (MOU) ຮ່ວມກັບອົງການຮ່ວມມືການເງິນ ສາກົນ (IFC) ເພື່ອສ້າງຕັ້ງກອບວຽກນະໂຍບາຍການເງິນສີຂຽວ ແລະ ພັດທະນາ ຜະລິດຕະພັນການສະໜອງທຶນສີຂຽວໃນປະເທດ. ການຂັບເຄື່ອນນີ້ສຸມໃສ່ ການຊ່ວຍໃຫ້ຂະແໜງການເງິນ ສະໜອງທຶນໃຫ້ບັນດາໂຄງການທີ່ເປັນມິດຕໍ່ ພູມອາກາດ ຊ່ວຍໃຫ້ ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ເປົ້າໝາຍຂອງຕົນ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃຫ້ໄດ້ 60% ໃນປີ 2030 ແລະ ບັນລຸໄດ້ ສະຖານະພາບກາກບອນເປັນສູນ ໃນອີກສາມທົດສະວັດຂ້າງໜ້າ. ການເປັນຄູ່ ຮ່ວມງານກັນຈະເລີ່ມຕົ້ນໂດຍການປະເມີນຄວາມພ້ອມຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຈະ ສຸມໃສ່ການສ້າງບັນດາລະບຽບການ ແລະ ຄູ່ມືແນະນໍາດ້ານການເງິນສີຂຽວ ແລະ ພັນທະບັດສີຂຽວ (ທຫລ, 2022). ຂໍ້ຕົກລົງເລກທີ 318/ທຫລ ສຸມໃສ່ ການສະໜອງເງິນກູ້ ພ້ອມອັດຕາດອກເບ້ຍຕໍ່າ 5.5% ຕໍ່ປີ ແລະ ຄືບກໍານົດ ຊໍາລະຄືນຮອດ 6 ປີ; ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຍັງບໍ່ທັນມີຂັ້ນຕອນສະເພາະສໍາລັບ ຂະແໜງກະສິກໍາ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ທຫລ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນຕອນຊຸກຍູ້ສິນ ເຊື່ອສໍາລັບ SME ເພື່ອການເຂົ້າເຖິງການເງິນທີ່ດີ ແລະ ໄວຂຶ້ນ. ໃນເດືອນ ຕຸລາ 2021, ຈໍານວນສິນເຊື່ອຈາກທະນາຄານທຸລະກິດ ບັນລຸໄດ້ 1 ຕື້ໂດລາ ພ້ອມທັງ 117 ລ້ານໂດລາ ຈາກຂະແໜງການເງິນທີ່ບໍ່ແມ່ນທະນາຄານ (ທຫລ, 2022).

ໃນການປະສານງານກັບ ທຫລ ບັນດາກະຊວງ ແລະ ກົມກອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ ສ້າງແຜນຍຸດທະສາດ 5 ປີ (2021-2025) ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ບັນດາສະຖາບັນການເງິນທີ່ສຸມໃສ່ການພັດທະນາຕະຫຼາດ ທຶນ ແລະ ປະສານສົມທົບ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການທະນາຄານທີ່ຍືນຍົງ, ແລະ ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການວິຊາການ ດ້ານການຈັດໝວດກິດຈະກຳທີ່ຍືນຍົງ ຂອງອາຊຽນ ເພື່ອເຮັດການຄົ້ນຄວ້າໂດຍມີທ້ອງຖານຕັ້ງຢູ່ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງຫຼັກຊັບ, MOU 2022 ກັບ IFC ແມ່ນຊຸກຍູ້ການວິເຄາະຊ່ອງຫວ່າງ, ສ້າງແຜນຍຸດທະສາດການເງິນທີ່ຍືນຍົງ, ແລະ ສ້າງການຈັດໝວດກິດຈະກຳ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍລວມເພື່ອຂ້າມຜ່ານສູ່ຜະລິດຕະພັນການເງິນ ທີ່ສົ່ງເສີມການພັດທະນາສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ທຫລ ຍັງ ປະສານກັບບັນດາທະນາຄານກາງ ຂອງຊາດສະມາຊິກອາຊຽນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດຂອງຕົນ ແລະ ເປົ້າໝາຍດ້ານພູມອາກາດ. ໃນ ອະນາຄົດ ທຫລ ຈະຕ້ອງໄດ້ກໍານົດບັນດານະໂຍບາຍທີ່ເປັນກະຕຸກຊຸກຍູ້ບັນດາ ທະນາຄານທຸລະກິດຕ່າງໆ ທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຜະລິດຕະພັນການເງິນຂອງຕົນ ສອດຄ່ອງ ກັບບັນດາເປົ້າໝາຍດ້ານພູມອາກາດຂອງປະເທດ.

ບັນດາທະນາຄານທຸລະກິດ ແລະ ຕະຫຼາດທຶນອື່ນໆ

ນອກເໜືອຈາກ ທຫລ, ບັນດາສະຖາບັນການເງິນ ພວມລິເລີ່ມຄົ້ນຄວ້າຊອກຫາ ບັນດາເຄື່ອງມື ທາງການເງິນທີ່ຍືນຍົງ. ຕົວຢ່າງ: ສໍານັກງານນາຍົກ ໄດ້ຮັບບົດ ລາຍງານເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄະນະກຳມະການທີ່ໄດ້ສະເໜີຊື່, ແລະ ບັນດາ ຫົວໜ້າດ້ານການເງິນກໍ່ ກໍາລັງຮ່າງປຶ້ມຄູ່ມື ເພື່ອກໍານົດວິທີການອອກພັນທະບັດ ສີຂຽວ. ບາງທະນາຄານທຸລະກິດ ຢູ່ໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນຂອງການສ້າງ ຜະລິດຕະພັນໃໝ່ເຊັ່ນ: ເງິນຝາກສີຂຽວ, ເງິນກູ້ສີຂຽວ, ແລະ ຮູບແບບ ການສະໜອງທຶນແກ່ SME ທີ່ມີເງື່ອນໄຂດ້ານຄວາມຍືນຍົງ. ນອກນັ້ນ, ຍັງ

ຫ້ອງເນື້ອໃນທີ 3: ກໍລະນີສຶກສາການເຂົ້າເຖິງການເງິນໂດຍສະຫະກອນ

ສະຫະກອນກະສິກໍາ ຍັງບໍ່ທັນແຜ່ຫຼາຍໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຈາກພາກລັດ ທີ່ມອບໃຫ້ຄິດຢ່າງທີ່ເຫັນໄດ້ໃນປະເທດ ສສ ຫວຽດນາມ. ບັນດາ ຕົວຢ່າງເຫຼົ່ານີ້ ຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຈັດຕັ້ງເປັນສະຫະກອນ ຫຼື ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດອື່ນໆ ສາມາດຊຸກຍູ້ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງການເງິນ ແລະ ເຕີບໂຕຢ່າງ ດີເນື່ອງ.

ສະຫະກອນກະສິກໍາທຳມິງ (TMAC) ເລີ່ມຕົ້ນຈາກກຸ່ມປູກຜັກປອດສານພິດ ໃນປີ 2015 ຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ. ກຸ່ມສ້າງຂຶ້ນເພື່ອແກ້ໄຂ 3 ບັນຫາຕົ້ນຕໍຄື: ຜັກເໝົ້າໄວ ຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດ, ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນສໍາລັບຜະລິດຕະພັນປອດສານພິດ ຍ້ອນຄວາມກັງວົນຕໍ່ກັບການນໍາໃຊ້ຢຸດເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຊາວກະສິກອນ ເພດຍິງໃນການມີລາຍຮັບຫຼາຍຂຶ້ນ ພາຍຫຼັງລະດູເກັບກ່ຽວ. ວິໄສທັດຂອງສະຫະກອນທຳມິງ ແມ່ນການຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຊ່ວຍຕົນເອງ, ແບ່ງປັນຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນທ່າ ຕາມຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະມາຊິກ ໃນການປັບປຸງລາຍຮັບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່, ສິ່ງນີ້ ຊ່ວຍສຸມໃສ່ການຮັບປະກັນການຜະລິດທີ່ມີຜະລິດຕະພັນຄຸນນະພາບສູງ, ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ເກີດການ ຜະລິດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການກະຈາຍຕົວຂອງຜົນຜະລິດຜ່ານປັດໃຈການຜະລິດ, ຈຸປະກອນ, ການສະໜອງທຶນການເງິນ ແລະ ການເຮັດກະສິກໍາແບບມີສັນຍາ ທີ່ຮັບປະກັນດ້ານລາຄາ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ສະຫະກອນກູ້ເງິນຈາກສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກທີ່ມີດອກເບ້ຍສູງ (36%) ຍ້ອນບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງທະນາຄານຂອງລັດ ໂດຍ ກໍານົດເງື່ອນໄຂຄວາມເອົາໃຈໃສ່ທາງເອກະສານເຊັ່ນ: ການລາຍງານທາງການເງິນ, ແຜນການຜະລິດ ແລະ ບັນຊີສໍາຮອງການເງິນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຍ້ອນມີການຊຸກຍູ້ ດ້ານວິຊາການ ແລະ ນະໂຍບາຍ, ສະຫະກອນປະສິບຄວາມສໍາເລັດໃນການເຂົ້າເຖິງທຶນຈາກບັນດາທະນາຄານ ໃນລະບົບທີ່ໃຫ້ດອກເບ້ຍ 6%. ສິ່ງນີ້, ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ປະກອບສ່ວນໜຶ່ງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງຄວາມສາມາດຂອງສະຫະກອນ, ໃຫ້ທຶນຕໍ່ສະພາບການຊະລໍຕົວຍ້ອນການລະບາດຂອງໂຄວິດ 19, ທີ່ດິນທີ່ຫຼຸດລົງ ແລະ ນໍາໃຊ້ສັນຍາກະສິກໍາ.

ສະຫະກອນໃຈກາເຟ (SCFC) ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2000 ໂດຍມີຊາວສວນ ຜູ້ທີ່ມີທັກສະເປັນເລີດໃນການຈັດເກດເມັດກາເຟ ແບບຄວາມຮູ້ດັ່ງເດີມ ແຕ່ພັດພົບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສ້າງພູນຄ່າເພີ່ມຈາກຜະລິດຕະພັນຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ. ໃນ 2004, ສະຫະກອນ ໄດ້ຮ່ວມຂໍ້ຕົກລົງ ກັບຜູ້ຊື້ຄືນຍີ່ປຸ່ນ ເພື່ອສົ່ງອອກກາເຟ ໄປຍີ່ປຸ່ນ ຍົກລະດັບຄຸນນະພາບຂອງກາເຟ ແລະ ເລີ່ມການປູກກາເຟ ສາຍພັນ ອາລາບິກາ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍເພື່ອເຈາະຕະຫຼາດຍີ່ປຸ່ນ. ເມື່ອຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມຂຶ້ນ, ການເຂົ້າ ເຖິງແຫຼ່ງທຶນຈາກທະນາຄານ ແມ່ນຈໍາເປັນ ແຕ່ການສ້າງຕັ້ງຕົວຕົນດ້ານນິຕິບຸກ ຄົນທີ່ຊັດເຈນນັ້ນ ເປັນເງື່ອນໄຂໜຶ່ງທີ່ທ້າທາຍ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ, ສະຫະກອນໃຈ ກາເຟໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ທາງການເງິນ ຈາກເຄືອຂ່າຍຊາວກະສິກອນລາວ (LFN) ພ້ອມການສະໜັບສະໜູນຫຼັງຈາກແຜນງານຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນອາຊຽນ, ເພື່ອຮັບປະກັນທຶນສໍາລັບໄລຍະເກັບເມັດກາເຟ ແລະ ໄດ້ຮັບເງິນກູ້ 200,000 ໂດລາ ພ້ອມອັດຕາດອກເບ້ຍ 3% ສໍາລັບ 6 ເດືອນ. ສະມາຊິກຂອງສະຫະກອນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼາຍ ແລະ ປະຈຸບັນມີຫຼາຍກວ່າ 450 ຄົນ ໃນທົ່ວ 19 ບ້ານ. ທຶນທີ່ໄດ້ຈາກ LFN ຍັງຊ່ວຍສະຫະກອນໃຫ້ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການດູແລດິນກາເຟ, ການເກັບກ່ຽວ, ການປຸງແຕ່ງ, ການຂົ້ວ, ການຕອງ, ການບັນຈຸ ແລະ ການຫຸ້ມຫໍ່.

ເລກສຳນັກ

ຕ້ອງການຄວາມພະຍາຍາມເພີ່ມເຕີມເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການຈັດໝວດກິດຈະກຳຂອງ ສປປລາວ ທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງ ແລະ ບັນດານະໂຍບາຍການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນແບບສະໝັກໃຈ ເພື່ອຄວາມສ່ຽງການເງິນທີ່ຕິດພັນກັບມູນອາກາດ ແລະ ທຳມະຊາດ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນບັນດາມາດຕະຖານການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນດ້ານ ESG ໃນສາກົນ.

ໃນປະຈຸບັນ, ຍັງບໍ່ມີວິສາຫະກິດກະສິກຳໃດອອກພັນທະບັດ ຫຼື ຫຼັກຊັບທີ່ຈັດທະບຽນຢູ່ຕະຫຼາດຫຼັກຊັບລາວ. ໂດຍອີງໃສ່ປະສົບການໃນສາກົນ, ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະມີຕະຫຼາດພັນທະບັດ ທີ່ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນລະດັບທີ່ແນ່ນອນກ່ອນຈະສາມາດອອກພັນທະບັດສີຂຽວ, ຊ່ວຍສັງຄົມ ແລະ ມີຄວາມຍິນຍົງໄດ້. ສິ່ງນີ້, ຈະຕ້ອງກຳນົດໃນກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ສະໜອງແນວທາງແກ່ຕະຫຼາດ. ໃນປະຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ຍັງຂາດລະບຽບການສຳລັບນັກກວດສອບອິດສະຫຼະ ຜູ້ທີ່ສາມາດຢັ້ງຢືນ ຫຼື ອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ໄດ້ວ່າ ບັນດາໂຄງການໆລິງທຶນທີ່ອອກພັນທະບັດ ແມ່ນ ວິສາຫະກິດທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ.

ສະຫຼຸບສັງລວມ

ສປປ ລາວ ພວມຢູ່ໃນໄລຍະການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກຳນົດການເງິນສີຂຽວ ແລະ ມີກາລະໂອກາດໃໝ່ ແລະ ຮັບປະກັນໄດ້ການເພີ່ມທະວີສິ່ງກະຕຸກຊຸກຍູ້ແກ່ການລົງທຶນໃນຂະແໜງທີ່ດິນກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ແລະ ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງຮູບແບບໃໝ່ຂອງທຶນທີ່ສອດຄ່ອງກັບບົດຮຽນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ດີເລີດສຳລັບ ESG ແລະ RAI ນັ້ນ ບັນດາຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ອາຫານ-ການກະເສດ ສາມາດສ້າງຜົນປະໂຫຍດ “ສາມລະດັບຢູ່ພາກສະໜາມ”. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍສ້າງຜົນປະໂຫຍດສຳລັບມູນສັນຖານທາງທຳມະຊາດຂອງປະເທດທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່, ຊາວກະສິກອນ ແລະ ບັນດາຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ໃນຊຸມນະບົດ ຜູ້ທີ່ເພິ່ງພາລາຍຮັບຈາກກະສິກຳ ເພື່ອຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາມາດຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້ ແລະ ສ້າງຄວາມທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນອະນາຄົດອີກ.

PHOTOS: Cover © Wattanaphob; p2, 4 & 7 © Dominique le Roux/WCS; p8 © Ninlawan Donlakkham/Dreamstime; p10 Wikimedia Commons; p12 © Alexander Mirt/Dreamstime.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

cifor-icraf.org

The designations employed and the presentation of material in this publication do not imply the expression of any opinion on the part of CIFOR-ICRAF, its partners and donor agencies concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

